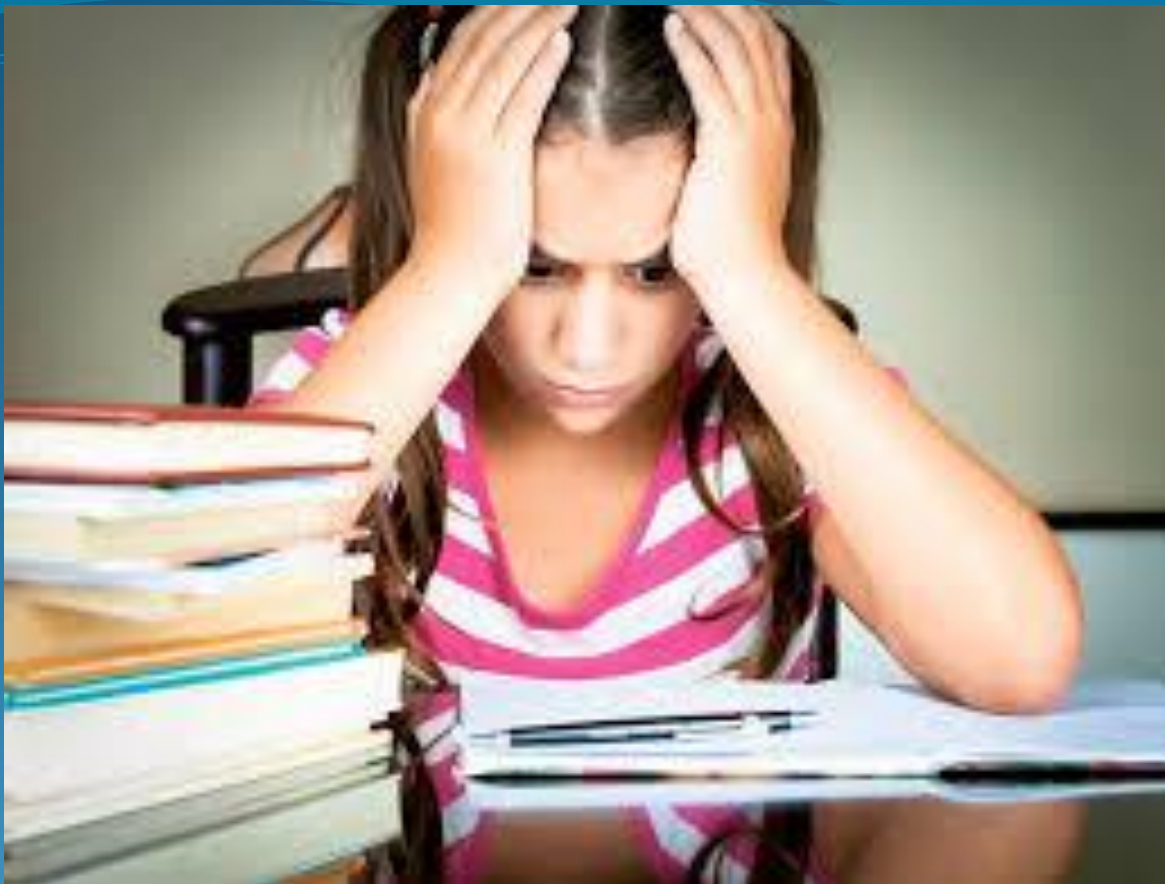

Dyslektyk w klasie- problem czy wyzwanie?

Dysleksja rozwojowa

to specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym. Jej symptomy występują na każdym etapie rozwojowym, a opisane trudności nie pojawiają się nagle i występują od początku nauki szkolnej.

Do tego zespołu objawów należą:

- **dysleksja właściwa** – trudności w czytaniu
- **dysortografia** – kłopoty z opanowaniem poprawnej pisowni (w tym także nagminne popełnianie błędów ortograficznych, pomimo teoretycznej znajomości zasad ortograficznych)
- **dysgrafia** – problem z kaligrafią, czyli tzw. brzydkie pismo, trudne czasami do odczytania przez samego piszącego
- **dyskalkulia** – zaburzenia zdolności matematycznych – niski poziom rozumowania operacyjnego, kłopoty z pojęciami abstrakcyjnymi np. pojęciem liczby, wielkości

TRUDNOŚCI W CZYTANIU I PISANIU

❑ NIESPECYFICZNE TRUDNOŚCI

- ✓ upośledzenie umysłowe
- ✓ inteligencja niższa niż przeciętna
- ✓ wady zmysłu
- ✓ zaniedbanie środowiska

❑ SPECYFICZNE TRUDNOŚCI

- ✓ Dysleksja rozwojowa

- ✓ Dysleksja

specyficzne trudności w nauce czytania którym często towarzyszą trudności w pisaniu

- ✓ Dysgrafia

trudności w opanowaniu pożądanego poziomu pisma

- ✓ Dysortografia

specyficzne trudności z opanowaniem poprawnej pisowni

- ✓ Dyskalkulia

specyficzne trudności w uczeniu się matematyki

Dysleksja nie występuje gdy:

- **zdiagnozowane jest upośledzenie umysłowe**
- **dziecko ma inteligencję niższą niż przeciętna**
- **ma miejsce zaniedbanie środowiskowe**
- **dziecko ma wadę wzroku lub słuchu**

Symptomy dysleksji u dziecka 3-4 letniego.

- ❖ Mała sprawność ruchowa,.
- ❖ Niechęć do zabaw ruchowych.
- ❖ Mała sprawność dziecka w samoobsłudze.
- ❖ Niechęć do rysowania, układania klocków.
- ❖ Opóźniony rozwój mowy.
- ❖ Przekręcanie wyrazów.
- ❖ Trudności z zapamiętywaniem pór roku.
- ❖ W wieku 3 lat nie potrafi narysować koła, jako 4 – latek kwadratu i krzyża

Symptomy dysleksji u dziecka 5-6 letniego.

- ❖ Kłopoty z zapamiętywaniem wierszyków, piosenek.
- ❖ Trudności z odróżnieniem lewej i prawej strony.
- ❖ Leworęczność lub oburęczność.
- ❖ Kłopoty z odwzorowaniem szlaczków, prostych figur geometrycznych.
- ❖ Nie odróżniania głosek podobnych słuchowo.
- ❖ Kłopoty z dzieleniem i składaniem słów z głosek i sylab.
- ❖ Wolne tempo wykonywanych prac, mała precyzja ruchów dłoni i palców
- ❖ Trudności w początkowej nauce czytania.

Symptomy dysleksji u dziecka 5-6 letniego.

- ❖ Mało sprawne ruchowo w zakresie całego ciała: słabo biega, jest niezdarne, źle funkcjonuje podczas zabaw ruchowych, ma kłopoty z zapinaniem guzików wiązanie sznurowadeł.
- ❖ Nie lubi budować z klocków, układać puzzli
- ❖ W wieku 5 lat nie potrafi narysować trójkąta.
- ❖ Nie potrafi kolejno nazwać pór roku, dni tygodnia, szeregu cyfr.
- ❖ Opóźniony rozwój mowy (zaburzona artykulacja, mowa agramatyczna, wadliwe wymawianie wyrazów)
- ❖ Zbyt długo utrzymujące się obuocznosc i oburęczność, pismo zwierciadlane

Jak rozpoznać dysleksję?

- wyraźna rozbieżność między poziomem czytania a rezultatami w nauce innych przedmiotów (na niekorzyść czytania);
- wyraźna rozbieżność między poziomem rozwoju umysłowego a poziomem czytania;
- często występujące błędy w pisaniu, czasami obniżony poziom graficzny pisma;
- trudności w opanowaniu języków obcych;
- zaburzenia w rozwoju mowy, artykulacji;
- zaburzenia rozwoju ruchowego, sprawności manualnej;
- współwystępujące z trudnościami w czytaniu i pisaniu objawy nerwowości i zaburzenia zachowania;

Jak rozpoznać dysgrafię?

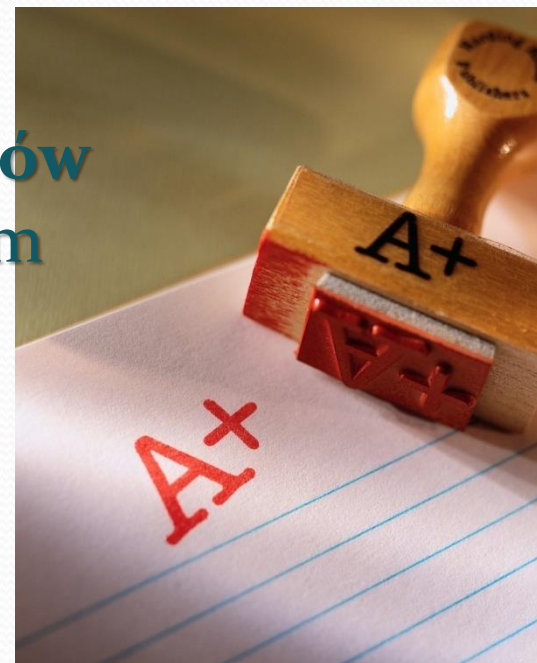
Obejrzyj zeszyt swojego UCZNIA.
A oto jak wygląda zeszyt dysgrafika:

- zwykle nieco wymięty i niezbyt estetyczny;
- pismo często nie daje się odczytać;
- litery kanciaste, często o zmienionym kształcie, źle łączone, często wychodzą poza liniaturę.

Jak oceniać i czego wymagać od uczniów z opinią o dostosowaniu wymagań?

1. Nie można zejść poniżej **podstawy programowej**, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.
1. Należy oceniać ucznia **według kryteriów ogólnodostępnych** przy jednoczesnym uwzględnianiu wkładu pracy i wysiłku adekwatnego do jego możliwości .

Cele oceniania :

- ◎ **edukacyjny** - ujawnia się w pytaniu o to, jak daleko jest uczeń względem stawianych mu wymagań, których źródłem jest program kształcenia przyjęty lub opracowany przez nauczyciela
- ◎ **rozwojowy** - ujawnia się w pytaniu o to, jak daleko jest uczeń względem własnych możliwości / pytamy o to, czy dokonują się jakieś zmiany w uczniu, w jakim kierunku zmierzają, jaki jest ich zakres, tempo, dynamika/, a nie tylko na jakim poziomie jest uczeń aktualnie.

Dysleksja – mistrzyni paradoksów

**INTELIGENTNY, A NIE MOŻE
NAUCZYĆ SIĘ CZYTAĆ?!**

PATRZY, A NIE WIDZI?!

SŁUCHA, A NIE SŁYSZY?!

**ZNA ZASADY, A ROBI BŁĘDY
ORTOGRAFICZNE?!**

**DZIECKO CHCE SIĘ UCZYĆ
I UCZY SIĘ, LECZ JEST
POSĄDZANE O LENISTWO?!**

Aa	Bb	Cc
Dd	Ee	Ff
Gg	Hh	Ii
Jj	Kk	Ll
Mm	Nn	Oo

Download from
Dreamstime.com

This watermarked comp image is for previewing purposes only.

ID 70559159

© Carla F. Castagno | Dreamstime.com

$1+5=6$

$3+4=7$

$6+4=10$

$10-3=7$

$9-7=2$

$2+5=7$

$7+2=9$

$10-4=6$

$9-1=8$

$11-5=...$

$1+2=$

$3+4=$

$10-4=$

$10-3=$

$9-7=$

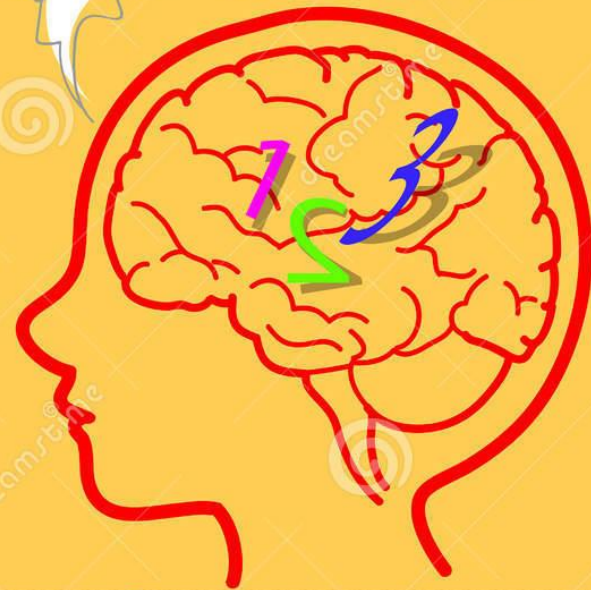
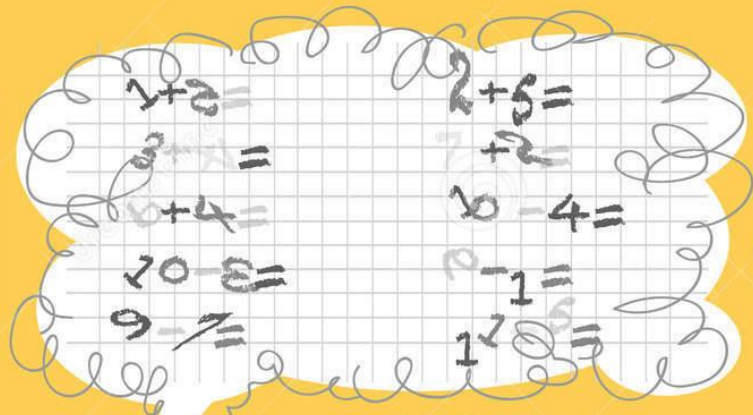
$2+5=$

$7+2=$

$10-4=$

$9-1=$

$11-5=$

Download from
Dreamstime.com

This watermarked comp image is for previewing purposes only.

ID 70932294

© Carla F. Castagno | Dreamstime.com

Czy zdołamy przeczytać?

Zdognie z nanjwoymszi baniadmai
perzporawdzomyni na bytyrijskich
uweniretasytch nie ma zenacznia kojnolesc ltier
przy zpiasie dengao sołwa. Nwajanszyeim jest,
aby prieszwa i otatsnia lteria była na siwom
mijsecu, ptzosałoe mgoa byc w niaedziłe i w
dszalym caigu nie pwinono to sawrztac
polbemórw ze zozumierniem tksetu. Dzijee się
tak datgelo, ze nie czamyty wyszistkch lteir w
sołwie, ale cłae sołwa od razu.

Jakie problemy na poszczególnych przedmiotach mają uczniowie z dysleksją

Język polski

- ◎ Wolne tempo czytania i pisania,
- ◎ Trudności z zapamiętaniem i zrozumieniem tekstu czytanego,
- ◎ Niekształtne nieczytelne pismo,
- ◎ Trudności z uczeniem się tekstów na pamięć,
- ◎ Błędy ortograficzne mimo znajomości zasad pisowni
- ◎ Trudności z organizacją tekstu,
- ◎ Błędy gramatyczne.

Języki obce

- ⦿ Trudności z wymawianiem i zapamiętywaniem słów,
- ⦿ Nieprawidłowa wymowa,
- ⦿ Trudności z rozumieniem i zapamiętaniem tekstu mówionego lub nagrałego na taśmie,
- ⦿ Trudności z zapisem wyrazów, które mają obraz graficzny odrębny od wyrazu słyszanego,
- ⦿ Kłopoty z zapisem wyrazów w poprawnej formie gramatycznej.

Matematyka

- ⦿ Błędne zapisywanie i odczytywanie liczb wielocyfrowych,
- ⦿ Przetwarzanie cyfr,
- ⦿ Trudności z liczeniem w pamięci,
- ⦿ Niemożność opanowania tabliczki mnożenia,
- ⦿ Problemy z rysowaniem wykresów, rzutów figur,
- ⦿ Trudności w posługiwaniu się schematami, diagramami, wykresami,
- ⦿ Problem z zapisem liczb dziesiętnych,
- ⦿ Trudności z zapamiętywaniem definicji matematycznych,

Matematyka

- ⦿ Chaotyczny zapis działań,
- ⦿ Błędy w przepisywaniu,
- ⦿ Problemy z rozwiązywaniem zadań tekstowych,
- ⦿ Mylenie indeksów dolnych i górnych,
- ⦿ Trudności w obliczaniu objętości i powierzchni brył figur złożonych,
- ⦿ Trudności w obliczaniu dłuższych równań i układów, pomyłki w zapisie obliczeń, pomijanie części działania, mylenie linijek, opuszczanie danego składnika.

Historia i wiedza o społeczeństwie

- ⦿ Trudności z zapamiętaniem nazw, nazwisk, dat, chronologii,
- ⦿ Problemy z analizowaniem i czytaniem map i wykresów,
- ⦿ Utrudnione czytanie tekstów źródłowych, szczególnie napisanych nietypową czcionką,
- ⦿ Trudności ze zrozumieniem dłuższego tekstu.

Biologia

- Trudności z opanowaniem terminologii,
- Problemy z organizacją przestrzenną, schematów rysunków,
- Trudności z zapamiętaniem i zapisem łańcuchów reakcji biochemicznych,
- Trudności z zapamiętaniem systematyki.

Chemia

- ⦿ Mylenie pojęć,
- ⦿ Trudności z zapamiętywaniem symboli, wzorów reakcji chemicznych,
- ⦿ Nieprawidłowe zapisywanie łańcuchów reakcji,
- ⦿ Mylenie indeksów dolnych i górnych,
- ⦿ Trudności z rysowaniem wzorów strukturalnych.

Geografia

- ⦿ Trudności z posługiwaniem się mapą i skalą,
- ⦿ Kłopoty z orientacją na mapie, trudności z określaniem kierunków geograficznych, mylenie kierunków,
- ⦿ Mylenie pojęć i nazw geograficznych, zwłaszcza podobnie brzmiących,
- ⦿ Trudności w obliczaniu współrzędnych,
- ⦿ Problemy z zapisywaniem jednostek.

Fizyka

- ⦿ Trudności z zapamiętywaniem definicji,
- ⦿ Trudności z zapamiętywaniem wzorów i ich przekształcaniem,
- ⦿ Kłopoty w rozwiązywaniu zadań z treścią,
- ⦿ Problemy z zapisywaniem jednostek,
- ⦿ Problemy z zapisem indeksów.

Wychowanie fizyczne

- ⦿ Trudności z opanowaniem układów gimnastycznych,
- ⦿ Trudności w bieganiu, ćwiczeniach równoważnych,
- ⦿ Trudności w opanowaniu gier wymagających użycia piłki,
- ⦿ Problemy z orientacją w schemacie ciała, trudności ze zwrotem w tył przez lewe lub prawe ramię,

Dostosowanie wymagań do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z dysleksją

Język polski

- ◎ Oceniać umiejętności odnajdywania informacji w tekście,
- ◎ Ocenianie postępów, a nie stanu faktycznego,
- ◎ Nieodpytywanie na forum klasy,
- ◎ Czytanie fragmentów lektury (lub CD).
- ◎ Dłuższy czas na naukę.
- ◎ W przypadku dyktanda dać uczniowi zestaw wyrazów, które pojawią się w tekście zastosować inną skalę w ocenie,

Język polski

- ◎ Skracanie tekstu,
- ◎ Ćwiczenia słownikowe,
- ◎ Głośne czytanie przez nauczyciela,
- ◎ Zapis trudnych słów na tablicy,
- ◎ Zapis poleceń na tablicy,
- ◎ Zadawanie pytań pomocniczych,
- ◎ Krótsze treści do nauki na pamięć,

Język polski

- ⦿ Zezwoleńie na pisanie drukowanymi literami, a prac pisemnych domowych na komputerze,
- ⦿ Umożliwienie uczniowi głośnego odczytania nieczytelnych fragmentów prac,
- ⦿ Pomoc w przygotowaniu planu pracy pisemnej,
- ⦿ Ocenianie osobno strony merytorycznej i ortograficznej,

JĘZYKI OBCE

- Wielokrotnie powtarzać z uczniem wymowę słówek lub wykorzystać do tego nagranie, dobrze jest zastosować nawet wymowę przesadnie poprawną, wolniejszą.
- Ograniczyć długość tekstów, z którymi uczeń pracuje – to zniechęca słabo czytających .
- Tekst musi być dla uczniów atrakcyjny: ma zainteresować bądź rozbawić. Idealne są wiersze i piosenki.
- Zachęcać ucznia do systematycznej pracy z płytami dołączonymi do podręcznika w celu poprawienia wymowy

JĘZYKI OBCE

- Zaleca się następującą kolejność przy wprowadzaniu i utrwalaniu słownictwa – uczeń powinien:
 - usłyszeć nowe słowo,
 - zobaczyć,
 - spróbować skojarzyć z podobnym, które już zna,
 - powtórzyć,
 - wyobrazić je sobie,
 - przeliterować,
 - napisać,
 - utworzyć z nim związki wyrazowe i zastosować je w zdaniach.

JĘZYKI OBCE

- Dobrze jest wykorzystać jak najwięcej możliwości percepcyjnych ucznia, czyli łączyć np. dźwięk z obrazkiem lub zapisem,
- Nauczyć ucznia korzystać z markera, zaznaczania w tekstach tego, co istotne (wyrażenia, zwroty), najlepszy jest kolor czerwony,
- Zalecić uczniom zapisywanie nowych słów, wyrażeń na pojedynczych karteczkach i uczenie się z nich ,
- Zwracać uwagę uczniów na analogię lub różnicę z gramatyką języka polskiego.

Matematyka

- ◎ Ocena przebiegu rozwiązywania zadania, a nie tylko wyniku,
- ◎ Możliwość korzystania z kalkulatora przy długich obliczeniach pamięciowych,
- ◎ Możliwość korzystania z figur przestrzennych do obliczeń,
- ◎ Stosowanie kolorów w geometrii,
- ◎ Nie wymagać definicji – sprawdzić tok myślenia,

Fizyka, chemia, biologia

- ⦿ Korzystanie z samodzielnie przygotowanych na kartce wzorów podczas prac pisemnych,
- ⦿ Dołączenie ilustracji do wzorów (myślenie obrazowe)
- ⦿ Wrysowanie schematów w powiększeniu,
- ⦿ Formułowanie definicji własnymi słowami,
- ⦿ Dopuszczalne mylenie pojęć o podobnym brzmieniu,
- ⦿ Nauczyciel pomaga uczniowi przy przekształcaniu wzoru,

Fizyka, chemia, biologia

- ⦿ Wymaganie polskiego nazewnictwa (biologia)
- ⦿ Przeprowadzanie dłuższych doświadczeń, o których uczeń opowiada,
- ⦿ Odpytywanie zawsze, kiedy uczeń zgłasza chęć wykazania się wiedzą.
- ⦿ Wydłużony czas pracy,

Geografia, historia

- Posługiwanie się ołówkiem przy uzupełnianiu map,
 - Zapis obcych nazw na tablicy,
 - Duża korelacja z innymi przedmiotami,
 - Wykorzystanie testów do sprawdzania wiedzy.
 - Przy obszernym materiale wymagania powinny ograniczyć się do przedstawienia zagadnienia jako procesu historycznego (zrezygnować ze szczegółów)
 - Dłuższy czas na zapoznanie się z legendą mapy,
-

Technika

- ◎ Stosowanie większej skali w odwzorowaniu wzorca literycznego
- ◎ Stosowanie papieru milimetrowego lub kancelaryjnego, stosowanie większej powierzchni pobocznej (A3) w rysunku technicznym,

Wychowanie fizyczne

- ⦿ Nie obniżać oceny za mylenie stron (prawa – lewa),
- ⦿ Należy wskazać uczniowi miejsce ustawienia przy wykonaniu ćwiczeń.

JAK JESZCZE POMÓĆ DYSLEKTYKOWI?

- ⦿ dostosowanie tekstu do czytania pod względem ilościowym i jakościowym (krótkie teksty, większa czcionka)
- ⦿ nie odpytywać z czytania nowego tekstu na forum klasy,
- ⦿ nie obniżać oceny za usterki w czytaniu (tempo, płynność, poprawność),

JAK JESZCZE POMÓC DYSLEKTYKOWI?

- ⦿ wydłużać czas na zadanie pisemne,
- ⦿ uczeń siedzi w pierwszej ławce,
- ⦿ umożliwić oddawanie prac pisanych komputerowo,
- ⦿ nie oceniać pisma w przypadku dysgrafików, nie odrzucać jego prac (niech przeczyta przy nauczycielu),

JAK POMÓC DYSLEKTYKOWI?

- ⦿ błędy w pracach poprawiać opisowo,
- ⦿ nie oceniać zeszytów za estetykę,
- ⦿ oceniać na podstawie wypowiedzi ustnych i treści prac pisemnych, a nie za liczbę błędów,
- ⦿ rozłożyć w czasie opanowanie materiału pamięciowego w tym naukę wierszy,

JAK JESZCZE POMÓC DYSLEKTYKOWI?

- ⦿ częste stosowanie odpowiedzi ustnej jako głównej formy sprawdzania wiadomości,
- ⦿ częste sprawdzanie zeszytów celem wyeliminowania błędów w treści i zniekształceń informacji,
- ⦿ nie omawiać błędów na forum klasy,
- ⦿ stosowanie słowników i innych pomocy podczas klasówek i prac pisemnych,
- ⦿ przy wystawianiu oceny brać pod uwagę wszystkie osiągnięcia i zaangażowanie,

JAK JESZCZE POMÓĆ DYSLEKTYKOWI?

- ⦿ organizowanie sytuacji umożliwiającej odniesienie sukcesu i zyskania wiary w siebie,
- ⦿ w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzić czy uczeń zrozumiał treść zadania,
- ⦿ głośne czytanie poleceń przed przystąpieniem do pracy,
- ⦿ różnicować formy sprawdzania wiadomości,

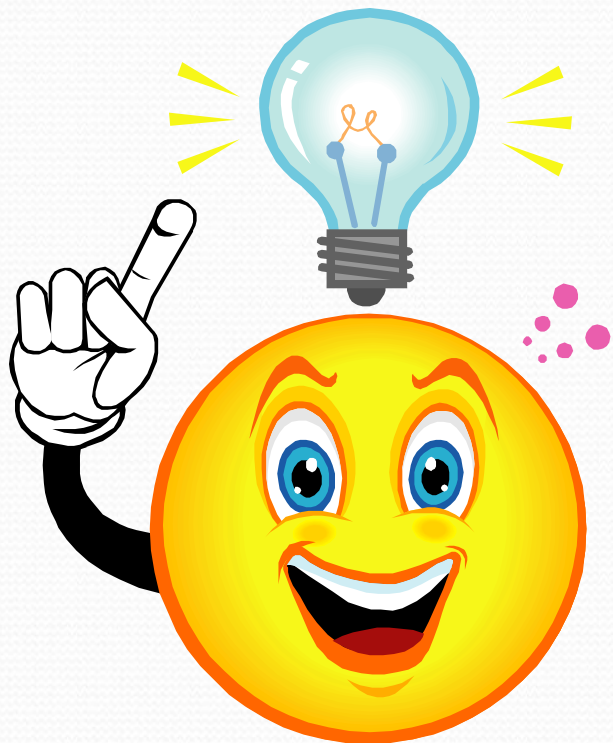

JAK JESZCZE POMÓC DYSLEKTYKOWI?

- uwzględnić trudności dotyczące rozumienia stosunków przestrzennych, które mogą się przejawiać w nauce geografii, geometrii, w-f,
- mobilizować ucznia do aktywności,
- stosowanie wzmocnień pozytywnych, nawet za drobne osiągnięcia,
- kartkówki pisze 5 minut dłużej od pozostałych osób,

Nigdy nie jest za późno na pracę nad trudnościami w nauce czytania i pisania

- ✎ Dysleksja to problem całego życia
- ✎ Jedyń sposób na przezwyciężenie trudności to systematyczna praca
- ✎ Przerwanie terapii zaraz po uzyskaniu poprawy prowadzi do szybkiego nawrotu trudności
- ✎ Ważna jest współpraca między rodzicami, nauczycielami i uczniem
- ✎ Konieczne jest codzienne wykonywanie dodatkowych ćwiczeń w domu

Nie czyń drugiemu co Tobie niemiłe

- ⦿ Nie traktuj dziecka jak chorego, kalekiego, niezdolnego, złego lub leniwego.
- ⦿ Nie karz, nie wyśmiewaj dziecka w nadziei, że zmobilizujesz je to do pracy.
- ⦿ Nie łudź się, że dziecko "samo z tego wyrośnie", "weźmie się w garść", "przysiądzie fałdów" lub że ktoś je z tego "wyleczy".
- ⦿ Nie spodziewaj się, że kłopoty dziecka pozbawionego specjalistycznej pomocy ograniczą się do czytania i pisania i skończą się w młodszych klasach szkoły podstawowej.

**Wychowywać to stwarzać rozsądne
więzy, które dają dziecku radość z
własnego rozwoju**

Dziękuję za uwagę